

'Veel dyslectici zijn ook beelddenkers'

Mensen niet dyslexie zijn meesters in het verbergen van hun handicap. Met allerlei trucjes en een dosis creativiteit weten ze met hun taalgebrek om te gaan.

door Annemarie van Hooff

Dyslexie? Niet goed kunnen lezen en schrijven, hoor je in de volksmond vaak. 'Een onzichtbare handicap die in het onderwijs te vaak niet wordt opgemerkt, verhaalt dé website van stichting dyslexiefonds en dat heeft verstrekkende gevolgen voor de kinderen zelf en voor de maatschappij als geheel want er gaat kostbaar talent verloren.' Jan van Nuland weet daar alles van. Hij had geen talenknobbel, maar was goed in wiskunde, studeerde af in de informatica en ging aan de slag als ICT-adviseur in het bedrijfsleven. Tot hij steeds meer tegen zijn eigen beperkingen aan begon te lopen. Hij ziet in zijn praktijk Valk&Uil volwassen dyslecten nog dagelijks een enorme strijd voeren tegen een negatief zelfbeeld. „Het niet mee kunnen in het onderwijssysteem, slaat al op jonge leeftijd diepe wonden”, zegt hij. „Je moeder is trots op de goede punten van je broer, maar jij kunt het niet. Als kind voel je dat en je ontwikkelt al heel vroeg een enorme afweer.” Brenda Dekker uit Haaften herkent het gevoel. Zij herinnert zich altijd voor dom te worden versleten in haar schooltijd. Altijd onvoldoendes en ieder examen moest steeds weer opnieuw. Ze werd

kleuterjuf omdat ze wel beschikt over een grote dosis creativiteit en een vechtersmentaliteit. Ze wist zich in de loop der jaren op te werken tot lerares op de Willem-Alexanderschool in Haaften. „Toen de ouders vernamen dat hun kinderen Nederlands leerden van een dyslecticus, heeft dat nog wel heel wat voeten in de aarde gehad”, zegt ze weloverwogen. „En dat doet pijn.” De school zag haar sterke kanten en is achter haar blijven staan. „Ik weet wel precies waar de valkuilen liggen voor kinderen die wat minder makkelijk een taal oppikken.” Met haar creativiteit weet ze in het werk haar tekortkoming fabuleus te maskeren. Met de kinderen in

'Dyslecten passen niet in een hokje, het zijn vrije denkers'

groep drie heeft ze het over de -b met de bolle buik en de -d met de dikke derriére. Met grootse gebaren visualiseert ze met haar lichaam en haar handen de letters. Een andere truc die ze met enige regelmaat in de klas toepast) is dyslectische kinderen op een dienblad met schelpenzand zelf de letters te laten voelen. Zelf moet ze nog altijd nadenken hoe je woorden schrijft. „In mijn hoofd gebruik ik ook nog altijd het leesplankje van vroeger. Maar er gaat van mij geen brief de deur uit naar de ouders die niet door een collega is gecontroleerd. En zit er een fout in, dan ligt dat ook automatisch aan mij. Want dat is ook waar.” Philip Korthals Altes uit Nieuwaal

is niet thuis op de dag die is afgesproken. Zijn vrouw haalt haar schouders op. Tja, dyslect hè? Plannen is en blijft moeilijk.” Op dat terrein haalt ze hem veel uit handen. Hij had op de lagere school nog nooit een onvoldoende gehaald maar met het toelatingsexamen voor de HBS liep hij flink met z'n neus tegen de muur. Het is een bekend gegeven dat er dyslecten zijn die met een hoge intelligentie lange tijd hun beperking kunnen verbloemen. „Voor mij was het natuurlijk ook niet leuk”, zegt hij bij de herinnering aan die grote teleurstelling als hij enige tijd later is thuisgekomen. „Maar doordat ik er eigenlijk pas op latere leeftijd achter kwam, is een negatief zelfbeeld dat je bij veel dyslectici treft, mij bespaard gebleven.” Saillant detail in zijn verhaal; bij de geboorte van zijn zoon Matijs heeft hij feitelijk een verkeerde schrijfwijze in het geboorteregister laten vastleggen; officieel moet de naam met een dubbele -t. Hij lacht er zelf om. „Lezen en schrijven gaat langzaam en het blijft moeilijk.” Via veel omwegen wist hij toch behoorlijk wat opleidingen met succes af te ronden en werd een succesvol consultant voor grote bedrijven. De grote kracht die zijn beperking hem naar eigen zeggen oplegt, is het vermogen om snel en associatief te kunnen denken. „Dyslectici passen niet in een hokje, het zijn vrije denkers. Ik ben blij dat ik er in geslaagd ben mijn eigen pad te trekken. Daarnaast moet ik altijd zorgen voor rust want in zo'n associatief hoofd passeren de ideeën met een grotere snelheid dan het licht.” Karin Breen-Posthuma uit Gamera is niet dyslectisch, maar wel beelddenker. Dit betekent dat ze

bij een woord niet aan de letters denkt, maar aan een plaatje van dat woord. „Veel dyslectici zijn beelddenkers, maar het hoeft niet altijd met elkaar samen te gaan*“, legt ze uit. „Ook ik dacht altijd dat ik dom was, maar nu ik weet dat het simpelweg een kwestie is van een andere manier van informatie-verwerking en nu ik begrijp hoe m^n hersenen werken ervaar ik het als een kwaliteit.“ Van een strijd zoals beschreven, wordt in het boek 'Slimmer dan je baas', wil ze eigenlijk niets weten. Jk noem het liever ontdekken omdat je ontdekt wat al die tijd verborgen is geweest. Ik wist niet dat ik een beelddenker was. Ik ben daardoor al op hele jonge leeftijd op het verkeerde pad gezet. Ik kwam in mijn leven in een achtbaan van emoties terecht, maar als

ik eerder hadt begrepen dat ik als beelddenker me juist moet focussen op het geheel en niet moet verzanden in details was me een groot deel van de zoektocht bespaard. Nu ik weet ben ik rustiger in mijn hoofd, heb meer structuur en kan ik mensen bijstaan die dat nog niet kunnen en dat werk geeft me veel voldoening! Het maken van een goede planning is daarentegen ook voor een beelddenker lastig. „Ik kom onderweg van alles tegen“, zegt ze lachend. „En dat pak ik ook gewoon direct aan. Dat maakt op tijd komen weer heel moeilijk. Vrijheid is een groot goed voor me en ik pas niet in een vast stramien. Ik moet de ruimte hebben om de dingen op mijn eigen manier te kunnen doen“

www.dyslexie.nl

'Beeld in Taal en Taal in Beeld'

Tijdens de expositie 'Beeld in Taal en Taal in Beeld' schenkt Museum het Stadskaasteel in Zaltbommel van 10 januari tot en met 19 februari aandacht aan dyslexie en beelddenken.

„Het boek 'Slimmer dan je baas' over dyslexie bij volwassenen van de Haaftense Jan van Nuland vormt de aanleiding voor deze tentoonstelling“, zegt Jos van der Wedden van het Stadskaasteel. De cartoons en illustraties uit het boek hangen ingelijst aan de muur van het museumcafé in het Stadskaasteel. Ze zijn gemaakt door de Bossche kunstenaar Bart van der Kraan (artiesten naam Bajo). De Zaltbommelse beeld- en geluidskunstenaar, Frans de Visser maakte een filmpje over hoe dyslexie werkt en Herman Stafleu; be(eld)denker en fotograaf tekende voor de raadselgalerij in de gang van het museumcafé. . |

En tenslotte is er het nieuwe lettertype 'Dyslexie', ontworpen door Christiaan Boer om het lezen van teksten voor dyslecten te vergemakkelijken.

Museum het Stadskaasteel,
Nonnenstraat 5-7 In Zaltbommel. Dinsdag t/m
zondag van 13.00 tot 17.00 uur. Op zondag
15 januari zijn de makers de expositie zelf
aanwezig om over werk te vertellen.

